

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΛΑΡΙΩΝΑΣ: «Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ»

Την 30^η επέτειο της είς Πρεσβύτερον χειροτονίας του συμπλήρωσε στις 19 Αυγούστου ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας. Την παραμονή της επετείου στη συνέντευξη στο ειδησεογραφικό πρακτορείο TASS ο Ιεράρχης εκμυστηρεύθηκε γιατί δεν έγινε μουσικός, αναφέρθηκε στις επιτυχίες, τις οποίες σημείωσε η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας στο διεθνή στίβο, τις σχέσεις με τους παλαιόπιστους ακόμη και το πώς η θεολογική κατάρτιση θα βοηθήσει στην καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας.

– Πριν από 30 χρόνια γίνατε Ιερομόναχος. Πώς εξηγείται το γεγονός ότι παρ'όλο που φοιτούσατε στη Σχολή Συνθέσεως του Ωδείου Μόσχας αποφασίσατε να ιερωθείτε;

– Προηγουμένως εγκατέλειψα το Ωδείο και εισήλθα στο μοναστήρι και αργότερα εκάρην μοναχός και χειροτονήθηκα πρώτα διάκονος και μετά πρεσβύτερος. Η κουρά έγινε όταν συμπλήρωσα τον 20^ο έτος της ηλικίας μου, ενώ τη στιγμή που χειροτονόμουν ήμουν 21 ετών. Έν τούτοις ακόμη στην ηλικία 15 ετών πήρα απόφαση να αφιερωθώ στην Εκκλησία και να γίνω Ιερέας. Το μόνο που έμεινε ήταν να φθάσω στην «κανονική ηλικία» και αφού εκπληρώσω τις στρατιωτικές μου υποχρεώσεις. Ήταν τότε ένα έκ τών ὧν οὐκ ἄνευ της φοιτήσεως στην Ιερατική Σχολή και της χειροτονίας. Γι'αυτό μετά την αποφοίτηση του σχολείου ενεγράφημ στο Ωδείο, αλλά σύντομα κλήθηκα να υπηρετήσω στο Στρατό. Κατόπιν αποστρατεύσεως δεν σπούδασα πολύ χρόνο, διότι η ψυχή μου έρεπε προς την Εκκλησία, και όχι προς τη μουσική.

– Εδώ και μια σχεδόν δεκαετία διατελείτε Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων. Μπροστά Σᾶς εξελίχθηκε η πρόσφατη ιστορία σχέσεων της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας με άλλες θρησκείες παγκοσμίως. Ποιές προσπάθειες έχουν καταβληθεί για την εδραίωση της θέσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας και ποιοι είναι οι τομείς, όπου θα εξακολουθήσει να εργάζεται η Ρωσική Εκκλησία στο περαιτέρω;

– Έχουν καταβληθεί πολλές προσπάθειες. Θέλω να τονίσω ότι ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος, τον οποίο διαδέχθηκα στη θέση του Προέδρου του ΤΕΕΣ τον Μάρτιο 2009, δεν παύει να μεριμνά προσωπικά για την εξωτερική δράση της Εκκλησίας και συνεχίζει ενεργώς να μετάσχει αυτής. Ακόμη περισσότερο, τη διευθύνει. Γι'αυτό όλες οι επιτυχίες σε αυτόν οφείλονται. Η δουλειά μας να γίνουν πραγματικότητα οι ιδέες του Πατριάρχη, να δίνουμε απολογισμό σε αυτόν και στην Ιερά Σύνοδο.

Φρονώ ότι έχει αυξηθεί σημαντικά το κύρος της Εκκλησίας μας διεθνώς. Και τούτο οφείλεται πάλι στον Πατριάρχη. Στους εορτασμούς της 70^{ης} επετείου των γενεθλίων του συμμετείχαν Προκαθήμενοι των δέκα κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, ενώ οι υπόλοιποι έστειλαν τις υψηλές αντιπροσωπείες. Αυτό από μόνο του λέγει πολλά. Πστεύω ότι ποτέ ως Εκκλησία δεν είχαμε τόση αμοιβαία κατανόηση με λοιπές Ορθόδοξες Εκκλησίες όσο την έχουμε τώρα. Ακόμη και οι γνωστές διαφορές εξαιτίας της Συνόδου στην Κρήτη, δεν παρεμπόδισαν με αδελφική ομοφωνία να υπηρετούμε από κοινού την Ορθοδοξία μας.

Σπουδαία πρόοδο έχουμε σημειώσει και στο διαχριστιανικό χώρο. Εδώ ως σημαντικότερο γεγονός να αναφέρω την ιστορική συνάντηση του Πατριάρχη Κυρίλλου με τον Πάπα Φραγκίσκο στις 12 Φεβρουαρίου 2016 στην Αβάνα. Η προετοιμασία της συναντήσεως διαρκούσε σχεδόν είκοσι χρόνια και είναι χαρά μου, που ήμουν από εκείνους ευτυχείς οι οποίοι συμμετείχαν στην προετοιμασία της στην τελική φάση. Η συνάντηση έγινε εφικτή χάρι στην αυξημένη αμοιβαία κατανόηση επί σπουδαιών θεμάτων όπως η κατάσταση των χριστιανών στη Μέση Ανατολή, η θέση του χριστιανισμού στην Ευρώπη, η προστασία των παραδοσιακών αξιών, συμπεριλαμβανομένων της οικογένειας και του γάμου. Σημασία έχει και η αναφορά στην ουνία στην Κοινή Διακήρυξη του Πάπα και Πατριάρχη.

Τελικά, πρόοδο βλέπουμε και στις διαθρησκειακές επαφές. Νομίζω ότι ποτέ δεν ζήσαμε οι παραδοσιακές ομολογίες της Ρωσίας μεταξύ μας με τόση αμοιβαία κατανόηση και εμπιστοσύνη όσο ζούμε σήμερα. Τούτο απέδειξε και η τελευταία συνεδρίαση του Διαθρησκειακού Συμβουλίου της Ρωσίας, του οποίου Πρόεδρος τυγχάνει ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος. Ως επικεφαλής της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας αγωνίζεται σπουδαίως για το καλό της χώρας μας με τη συσπείρωση των παραδοσιακών ομολογιών. Ενώ εμείς με τις πενιχρές μας δυνάμεις να του παρέχουμε συμπαράσταση.

Θα εξακολογήσουμε να εργασθούμε σε όλους τους ως άνω τομείς καθώς και στους άλλους, οι οποίοι εντάσσονται στις διευρυμένες αρμοδιότητες του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων. Ένας από τους άξονες της εργασίας μας είναι οι επαφές με τη Ρωσική Ομογένεια. Αυτό το κάνουμε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση του Πατριαρχείου Μόσχας επί των ιδρυμάτων εξωτερικού.

– Το 2016 πραγματοποιήθηκε ιστορική συνάντηση του Πατριάρχη Κυρίλλου με τον Πάπα Ρώμης Φραγκίσκο. Την επόμενη εβδομάδα στη Μόσχα έρχεται ο Γραμματέας του Κράτους του Βατικανού. Μήπως σημαίνει αυτό ότι έχουν αναβαθμισθεί οι σχέσεις μεταξύ των δύο Εκκλησιών; Ποια είναι τα θέματα προς συζήτηση στα πλαίσια της συναντήσεως αυτής;

Ο Γραμματέας του Κράτους του Βατικανού Καρδινάλιος Πιέτρο Παρολίν επισκέπτεται τη Ρωσία ως εκπρόσωπος κράτους. Και όμως στα πλαίσια της επισκέψεως αυτού έχει σχεδιασθεί η συνάντησή του με τον Αγιώτατο Πατριάρχη Κύριλλο. Επίσης θα έχω συνάντηση με τον Καρδινάλιο κι εγώ. Τα βασικά θέματα, τα οποία θα συζητήσουμε θα αφορούν τη θέση των χριστιανών στη Μέση Ανατολή, την κατάσταση στην Ουκρανία καθώς και άλλα φλέγοντα ζητήματα.

– Πολύ πρόσφατα εκατομμύρια Ρώσοι προσκύνησαν τα ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου του Θαυματουργού, τα οποία κομίσθησαν από την Ιταλία. Το γεγονός προκάλεσε το πλέον ζωντανό ενδιαφέρον των πιστών με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να περιμένουν ώρες στις ουρές για να φθάσει η σειρά τους. Στο προσεχές μέλλον μήπως προγραμματίζεται μεταφορά στη χώρα μας κάποιων άλλων ιερών κειμηλίων από εξωτερικό;

— Γιά πρώτη φορά σε 930 χρόνια τα τίμια λείψανα του Αγίου Νικολάου εγκατέλειψαν το Μπάρι, προκειμένου να φθάσουν σε μία χώρα, όπου τον τιμούνται περισσότερο από κάθε άλλο άγιο. Το γεγονός ήταν εφικτό χάρι στη συνάντηση του Πάπα και Πατριάρχη στην Αβάνα, διότι άλλωστε εκεί επιτεύχθηκε η σχετική συμφωνία. Ήμουν από ευτυχείς να εφαρμόσω το σχέδιο αυτό, να διεξάγω συνομιλίες σχετικά με διάφορες πτυχές του και με τον Πάπα Φραγκίσκο, και με τον Αρχιεπίσκοπο Μπάρι. Και όταν αυτό έγινε πραγματικότητα, το έβλεπαν ως θαύμα και στη χώρα μας, και στην Ιταλία. Σχεδόν δυόμισι εκατομμύρια άνθρωποι προσκύνησαν τα τίμια λείψανα του αγαπημένου τους αγίου, και θα είχαμε περισσότερους προσκυνητές με την παράταση της διαμονής των λειψάνων στη Μόσχα και την Αγία Πετρούπολη ή σε περίπτωση περιοδείας των λειψάνων στη χώρα μας. Άλλωστε είναι μεγαλύτερη η απόσταση από το Βλαντίβοστοκ μέχρι τη Μόσχα ή την Αγία

Πετρούπολη, απ'ό,τι από τη Μόσχα μέχρι το Μπάρι. Πολλοί από όσους ήθελαν να προσκυνήσουν δεν το κατάφεραν λόγω αποστάσεως.

Δε νομίζω ότι τα γεγονότα τέτοιου κλίμακος μπορούν να είναι τακτικά. Ασφαλώς όμως ότι κάποια ιερά κειμήλια από εξωτερικό θα μεταφέρονται στη Ρωσία και στο περαιτέρω. Θέλω όμως πολύ να γνωρίσουμε και να μιλήσουμε περισσότερα για τα δικά μας ιερά σεβάσματα. Άλλωστε διαθέτουμε τόσες θαυματουργές εικόνες και τιμιά λείψανα, όσο δεν διαθέτει καμία άλλη χώρα του κόσμου. Και ο λαός μας αγαπά τους Αγίους μας και τα ιερά μας. Αρκεί να δούμε εκείνες τις δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους, που συγκεντρώνονται και μετέχουν στις λεγόμενες «βασιλικές ημέρες» στην Αικατερινμπούργκ, ή στη εορτή μνήμης του Οσίου Σεργίου στη Λαύρα Αγίας Τριάδος, ή στην λιτανευτική πομπή Βελικορέτσκι. Κρίμα που τα ΜΜΕ ελλιπώς καλύπτουν αυτά τα μαζικά προσκυνήματα των Ρώσων στα δικά μας ιερά σεβάσματα.

– Το 2020 οι παλαιόπιστοι θα εορτάσουν την 400^η επέτειο των γενεθλιών του πρωτόπαπα Αββακούμ, μιας αμφιλεγόμενης μορφής στην ιστορία της Εκκλησίας. Προγραμματίζεται η συμμετοχή της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας στο γεγονός αυτό και σε ποια κατάσταση ευρίσκονται αυτή τη στιγμή οι σχέσεις μεταξύ των Ορθόδοξων χριστιανών μετά το σχίσμα; Πώς βλέπετε το ενδεχόμενο της προσεγγίσεως;

– Έχουμε διαμορφώσει πολύ αγαθές σχέσεις με τους παλαιοπίστους. Συχνές είναι και οι συναντήσεις μας με τον Μητροπολίτη Κορνήλιο, ειδικότερα δε πριν κάθε συνεδρίαση του Συμβουλίου Συνεργασίας με Θρησκευτικά Σωματεία παρά τον Πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας καθώς και στα πλαίσια λοιπών εκδηλώσεων. Δεν πρέπει όμως να επισπεύδουμε τη διαδικασία και να επιδεικνύουμε τον υπερβολικό ζήλο στο έν λόγω διάλογο, έχοντας κατά νου το βάρος των προβλημάτων, που έχει συσσωρευθεί. Δεν πρέπει να λησμονούμε το πλέον βασικό: έχουμε την ίδια πίστη και η διαφορά μας έγκειται μόνο στις τελετές. Ίσως σε κάποιον να φανεί παράξενο και άτοπο να δημιουργηθεί το σχίσμα λόγω των μικροδιαφορών στο τελετουργικό. Τί, τέλος πάντων, διαφορά έχει να κάνει κανείς σταυρό με δύο δάκτυλα ή με τρία, να γράφει κανείς το όνομα «Ιησούς» με ένα ή με δύο. Και όμως ούτως είχαν τα πράγματα, το σχίσμα δημιουργήθηκε με βάση το αμιγώς τελετουργικό και κράτησε μέχρι σήμερα.

Προσωπικά με προσελκύει πολύ το παλαιό τελετουργικό. Κάποτε μελετούσα την μονοφωνική ψαλμωδία «Ζνάμεννογιε», τα σημάδια αυτής της μουσικής γραφής, συνέταξα ένα ειδικό βοήθημα για τους οχτώ ήχους, ανέγνωσα Ψαλτήρι της εκδόσεως προ του Πατριάρχη Νίκωνος. Δύο φορές το χρόνο επιτελώ Θεία Λειτουργία σύμφωνα με το παλαιό τελετουργικό στον Ιερό Ναό της Αγίας Σκέπης της Παναγίας στο Ρουμπτσόβο Μόσχας, όπου εδράζεται το Πατριαρχικό Κέντρο του παλαιού Ρωσικού πολιτισμού.

Την προσωπικότητα του πρωτόπαπα Αββακούμ την προσεγγίζουμε βεβαίως διαφορετικά από τους παλαιοπίστους. Γι' αυτούς είναι Άγιος, για μας είναι ένας από τους πρωτεργάτες του σχίσματος. Αδυνατούμε όμως να αρνούμαστε την ιστορική του σημασία. Θα μετάσχουμε των εορταστικών εκδηλώσεων προς τη μνήμη του υπό μια τέτοια μορφή, την οποία θα κρίνουμε αποδεκτή τόσο εμείς οι ίδιοι, όσο και οι παλαιόπιστοι αδελφοί μας. Τουλάχιστον δεν θα είναι άτοπον να καθόμαστε σε ένα τραπέζι και να συζητήσουμε τη λογοτεχνική κληρονομιά του πρωτόπαπα Αββακούμ, ο οποίος αναμφιβόλως ήταν από τους πλέον σπουδαίους συγγραφείς της εποχής του: ο βίος του είναι από τα πλέον λαμπρά μνημεία της Ρωσικής λογοτεχνίας του ΙΖ' αιώνα.

– Σήμερα στις ειδήσεις ακούμε για τους συμπατριώτες μας να φύγουν στη Συρία και τις άλλες χώρες δήθεν να «πολεμήσουν τους απίστους». Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας πώς προγραμματίζει να συνεργάζεται με άλλες θρησκείες για την επίλυση αυτού του επίκαιρου προβλήματος;

- Μου φαίνεται ότι οφείλουμε να διαφωτίσουμε περισσότερα τους νέους μας. Οι νέοι πρέπει να γνωρίσουν καλύτερα τις αρχές της θρησκευτικής τους παραδόσεως και των θρησκευτικών παραδόσεων των γειτόνων τους. Άλλωστε ακριβώς λόγω άγνοιας στα θέματα θρησκείας οι νέοι μας πέφτουν θύματα των τυχοδιωκτών, οι οποίοι καλύπτουν τα εγκλήματά τους επικαλούμενοι το Ισλάμ και στρατολογούν τους νέους στους τρομοκρατικούς οργανισμούς.

Ως αποτελεσματικό μέτρο προλήψεως δύναται να είναι η επέκταση της διδασκαλίας θρησκευτικών ακόμη και στα κοσμικά Πανεπιστήμια. Έχουν γίνει αρκετά τα τελευταία χρόνια. Η θεολογία κατέλαβε τη θέση της στο σύστημα των ανεγνωρισμένων από το Κράτος επιστημών, έχει συγκροτηθεί η πρώτη στην ιστορία της Ρωσίας Εξεταστική Επιτροπή Θεολογίας και έχει γίνει η πρώτη υποστήριξη διατριβής. Έδρες θεολογίας λειτουργούν σε περισσότερα από 50 κοσμικά Πανεπιστήμια της χώρας. Αυτό όμως δεν επαρκεί. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε Θεολογικές Σχολές στα κορυφαία Πανεπιστήμια της χώρας και ακριβώς απόφοιτοι των Σχολών αυτών και όχι τυχαίοι άνθρωποι θα πρέπει να διδάσκουν τις αρχές του θρησκευτικού πολιτισμού στα σχολεία.

Η εξάλειψη του αναλφαβητισμού στο θρησκευτικό τομέα είναι ένα αποτελεσματικό εμβόλιο κατά της τρομοκρατικής ιδεολογίας. Και αυτή πρέπει να καταστεί έργο εθνικής εμβέλειας, στο οποίο θα μπορέσουν να μετάσχουν όλες οι παραδοσιακές ομολογίες της χώρας μας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/48279/>